

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

*ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ ЩОРІЧНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
КРИВОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

24 лютого 2026 рік

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет мистецтв
Художньо-графічне відділення
Кафедра образотворчого мистецтва

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Збірка матеріалів щорічної науково-практичної конференції

Кривий Ріг - 2026

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: збірка
матеріалів щорічної науково-практичної конференції від 24 лютого 2026 р.
Кривий Ріг, 2026. 140 с.**

Збірка підготовлено на основі доповідей учасників щорічної науково-практичної конференції що проходила 24 лютого 2026 р., на базі факультету мистецтв, художньо-графічного відділення кафедри образотворчого мистецтва Криворізького державного педагогічного університету. Збірка вміщує матеріали з історії, теорії та методики образотворчого мистецтва в контексті загальної теми

За ухвалою науково-методичної ради кафедри образотворчого мистецтва від 26 лютого 2026 р., протокол №7

Редакційна колегія:

Руслан ПИЛЬНИК, завідувач кафедри образотворчого мистецтва, кандидат педагогічних наук, доцент, голова редакційної комісії

Ірина УДРІС, кандидат мистецтвознавства, професорка кафедри образотворчого мистецтва

Упорядник збірки:

Ірина КРАСЮК, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва

Ірина КРАСЮК, Ірина УДРІС

ГОТОВНІСТЬ ДО МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ – ВАЖЛИВА ОЗНАКА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ФАХІВЦЯ ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ..... 56

Алла ЛІСОГОР

FASHION-ІЛЮСТРАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ДИЗАЙНЕРА 62

Олександр МУСІЄНКО

ІНКЛЮЗИВИЙ ДИЗАЙН ОСВІТИ ТА ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ДИЗАЙНЕРІВ 67

Наталя ОЛІЙНИК

КИЛИМОВА ВИШИВКА В ПОЧАТКОВІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ ЯК ПОЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНИХ МЕТОДИЧНИХ ПРИЙОМІВ..... 69

Іванна ПАВЕЛЬЧУК

АВТОРСЬКИЙ КУРС «НАЦІОНАЛЬНА КОЛОРИСТИКА» В ПЕДАГОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ І. ПАВЕЛЬЧУК 74

Ольга ПЕТРЕНКО

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІСТЬ ЯК ЧИННИК АДАПТАЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДО ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА..... 79

Руслан ПИЛЬНІК

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ..... 85

Марина ПОЛЯКОВА

АНТИВОЄННІ ПЕРФОРМАНСИ ПОЛІНИ КУЗНЄЦОВОЇ: СПРОБА МІЖКУЛЬТУРНОГО І МІЖСОБИСТІСНОГО ДІАЛОГУ 90

Лінда СТРАУТМАН, Олена МІРОШНІЧЕНКО

ІНТЕГРАЦІЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО КОНТЕКСТУ В НАВЧАЛЬНІ ДИЗАЙН-ПРОЄКТИ В СИСТЕМІ ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ ОСВІТИ..... 97

Яніна ТВЕРДОХЛІБОВА

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ ФАКУЛЬТЕТІВ..... 101

Валентин УСОВ

ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ДИЗАЙНЕРІВ: ВІД ТЕОРЕТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ 105

Яніна Твердохлібова,
кандидат педагогічних наук, в.о. декана художньо-графічного
факультету, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
м. Одеса, Україна

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

Анотація. У тезах розглядається процес формування художньої ментальності майбутніх митців-педагогів у системі вищої освіти. Акцентується увага на сукупності педагогічних умов, що сприяють трансформації світогляду студента від репродуктивного відтворення натури до глибокого ціннісно-образного сприйняття дійсності. Визначено роль інтеграції образотворчого та декоративного мистецтва у цей процес.

Ключові слова: художня ментальність, педагогічні умови, вища освіта, творча самореалізація, декоративно-прикладне мистецтво, естетичні цінності.

Вступ та актуальність. Сучасна парадигма вищої освіти в Україні (у контексті вимог НУШ та європейської інтеграції) орієнтована на підготовку фахівця, який є не лише ремісником, а й транслятором культурних смислів [5]. Формування художньої ментальності постає як стратегічне завдання: студент має опанувати особливий тип світосприйняття, де професійні навички поєднуються з національною ідентичністю та ціннісними орієнтирами.

Аналіз досліджень: концептуалізація художньої ментальності як професійної якості. Згідно з підходами О. Рудницької, мистецька освіта не може обмежуватися лише «технологічним» вишколом [1]. Художня ментальність майбутнього педагога розглядається як інтегративне утворення, що містить:

- Світоглядний рівень. Система ціннісних орієнтацій, де мистецтво визнається способом пізнання істини.

- Психологічний рівень. Розвинена емпатія та синестезія (здатність бачити колір звуку або ритм форми).

- Професійно-педагогічний рівень. Здатність транслювати власні художні смисли учням, не нав'язуючи шаблонів.

Глибокий аналіз герменевтичного підходу в ДПМ. Герменевтика (наука про розуміння та інтерпретацію) стає ключовою у роботі з декоративно-прикладним мистецтвом (ДПМ). Студент зазвичай сприймає орнамент як декор. Педагогічна умова полягає у переході до сприйняття орнаменту як тексту. Наприклад, вивчення семантики трипільської кераміки або кодування в українській вишивці дозволяє студенту відчувати себе частиною історичного континууму. Діалогічність за О. Отич, мистецтво в підготовці педагога - це діалог між автором твору і глядачем. Герменевтичний аналіз дозволяє студенту «привласнити» чужий культурний досвід, зробивши його частиною власної ментальності [3].

Духовний потенціал як стрижень ментальності. Спираючись на концепцію О. Олексюк, формування ментальності неможливе без актуалізації духовного потенціалу [2].

Ірраціональний компонент. Художня ментальність включає інтуїцію та натхнення. Педагогічні умови мають стимулювати стани «творчого потоку» через занурення в автентичне середовище (музеї, майстерні народних умільців).

Естетична рефлексія. Це здатність студента критично осмислювати власну творчість не з позиції «красиво/некрасиво», а з позиції «які цінності я транслюю цим твором?».

Методичне наповнення творчо-освітнього хабу. Трансформація освітнього середовища має відбуватися через впровадження конкретних інтерактивних форм:

- метод «мистецьких паралелей». Порівняння музичного твору, поезії та об'єкта ДПМ однієї епохи для формування цілісної картини світу;

- проєктна діяльність «від традиції до авангарду». Завдання на реінтерпретацію традиційних народних форм у сучасному дизайні. Це формує гнучкість ментальності - здатність поєднувати національне коріння з глобальними трендами.

Роль суб'єкт-суб'єктної взаємодії (за Г. Беленькою). Професійна компетентність, про яку пише Г. Беленька, у контексті митця-педагога набуває ознак спільної творчості. Педагог перестає бути «джерелом істини» і стає фасилітатором. В умовах НУШ педагог має бути готовим до дитиноцентризму. Якщо у самого студента не сформована вільна художня ментальність, він не зможе виховати творчу особистість в дитині. Тому партнерська взаємодія у ВНЗ є прямою проєкцією майбутньої професійної поведінки вчителя [4].

Виклад матеріалу дослідження. Для ефективного формування художньої ментальності студентів ми виділяємо три ключові педагогічні умови:

Створення інтегрованого творчо-освітнього середовища. Це не лише наявність майстерень, а й атмосфера інтелектуального пошуку, де теоретичне вивчення історії мистецтва тісно переплетено з практикою (пенери, виставки, дискусійні клуби).

Запровадження методів герменевтичного аналізу творів мистецтва. Ментальність формується тоді, коли студент не просто копіює форму, а «розшифровує» зміст, закладений у декоративному чи образотворчому творі, проєктуючи його на власний життєвий досвід.

Стимулювання суб'єкт-суб'єктної взаємодії (педагогіка партнерства). Викладач виступає в ролі ментора-коуча, що дозволяє студенту розвивати авторське бачення, уникаючи шаблонів, що є основою для формування гнучкої та толерантної ментальності.

Художня ментальність студента проявляється через синтез раціонального (технологія виконання) та ірраціонального (інтуїція, образне мислення), що реалізується під час роботи з матеріалом у декоративному мистецтві.

Висновки та перспективи. У ході дослідження встановлено, що формування художньої ментальності студентів мистецьких факультетів - це

складний багатовекторний процес, ефективність якого залежить від дотримання таких педагогічних умов:

- Інтеграція теоретичної підготовки з активною творчою практикою (створення відкритого освітнього хабу).

- Використання герменевтичних методів для переосмислення традиційного мистецтва та формування національного культурного коду.

- Акцентування на духовному потенціалі особистості та розвитку здатності до глибокої естетичної рефлексії.

- Впровадження педагогіки партнерства, що забезпечує свободу самовираження та професійну мобільність майбутнього фахівця.

Перспективи подальших розвідок вбачаються у розробці конкретного діагностичного інструментарію (критеріїв, показників та рівнів), що дозволить вимірювати якісні зміни в художній ментальності майбутніх педагогів-митців на різних етапах їхнього навчання, а також у глибшому вивченні впливу цифрових технологій на трансформацію сучасного мистецького світогляду.

Література:

1. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005.

2. Олексюк О.М. Музично-педагогічна освіта в Україні: теорія і методика формування духового потенціалу особистості. Київ, 2004.

2. Олексюк О. М., Ткач М. М. Педагогіка духовного потенціалу особистості : сфера музичного мистецтва : навч. посіб. Київ: Знання України, 2004. 264 с.

3. Отич О. Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання. Полтава : Інтер Графіка, 2005. 200 с.

4. Беленька Г.В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу : монографія. Київ. ун-т ім. Б. Гринченка, 2011. 320 с

5. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. URL: mon.gov.ua.